

CZY MIESZKASZ LUB WĘDRUJESZ W KRAJINIE NIEDŹWIEDZI? PRZECZYTAJ I POSTARAJ SIĘ PRZESTRZEGAĆ ZASAD STWORZONYCH Z MYŚLĄ O Dobrej KOEGZYSTENCJI LUDZI I NIEDŹWIEDZI.

JEŚLI TO MOŻLIWE – WĘDRUJ W GRUPACH. DZIĘKI TEMU BĘDZIECIE WYDAWAĆ WIĘCEJ DŹWIĘKÓW, KTÓRE POZWOLĄ ZWIERZĘTOM ROZPOZNAĆ WASZĄ OBECNOŚĆ, A CO ZA TYM IDZIE TAKŻE WAS UNIKAĆ.

ZAWSZE WYPROWADZAJ PSA NA SMYCZY, JEŚLI ODŁĄCZY SIĘ OD CIEBIE, A POTEM WRÓCI, MOŻE DOPROWADZIĆ DO CIEBIE NIEDŹWIEDZIA.

JEŚLI PLANUJESZ PODRÓŻ DO MIEJSCA O DUŻYM NATĘŻENIU OBECNOŚCI NIEDŹWIEDZI BRUNATNYCH, KUP GAZ ODSTRASZAJĄCY NIEDŹWIEDZIE.

NIGDY NIE WCHODŹ POMIĘDZY SAMICĄ NIEDŹWIEDZIA A JEJ MŁODE.

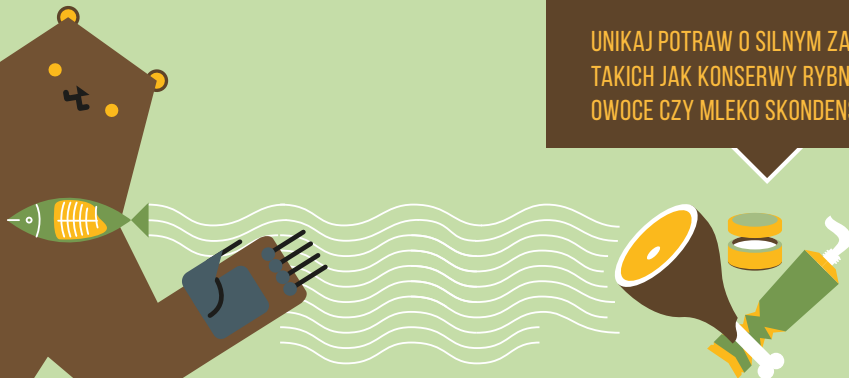
DOKARMIANIE NIEDŹWIEDZI I CELOWE PODCHODZENIE DO NICH (NP. W CELU ZROBIENIA SOBIE ZDJĘCIA) JEST SUROWO ZABRONIONE.

JEŚLI NAPOTKASZ NIEDŹWIEDZIA:

- NIE UCIEKAJ
- NIE NAWIĄZUJ KONTAKTU WZROKOWEGO
- NIE ODWRACAJ SIĘ DO NIEGO PLECAMI

UNIKAJ POTRAW O SILNYM ZAPACHU TAKICH JAK KONSERWY RYBNE, SŁODKIE OWOCE CZY MLEKO SKONDENSOWANE.

WYBIERASZ SIĘ NA WYPRAWĘ?

PRZECZYTAJ NASZE WSKAZÓWKI NA TEMAT WĘDRÓWEK.

WYBIERASZ SIĘ NA KEMPING?

PRZECZYTAJ RÓWNIEŻ NASZE WSKAZÓWKI NA TEMAT BIWAKOWANIA.

JEŚLI MIESZKASZ W KRAJINIE NIEDŹWIEDZI?

PRZECZYTAJ TAKŻE NASZE WSKAZÓWKI DEDYKOWANE LOKALNYM SPOŁECZNOŚCIOM.

1

W MIEJSCACH, GDZIE ŻYJĄ NIEDŹWIEDZIE BRUNATNE JEST KILKA RZECZY, KTÓRE MOŻESZ ZROBIĆ, ŻEBY UNIKAĆ NIECHCIANYCH SPOTKAŃ:

- NIGDY NIE CHODŹ SAMOTNIE, ZAWSZE TRZYMAJ SIĘ BŁISKO SWOICH TOWARZYSZY
- MÓW PODNIESIONYM GŁOSEM, TAK ŻEBY NIEDŹWIEDZIE MOĞY ROZPOZNAĆ TWOJĄ OBECNOŚĆ Z DALEKA
- JEŚLI PRZYDARZY CI SIĘ SAMOTNA WĘDRÓWKA PO LESIE (NP. PODCZAS ZBIERANIA GRZYBÓW), NIE BĄDŹ CICHU, NIE SKRADAJ SIĘ. POWINIENEŚ GWIZDAĆ, ŚPIEWAĆ, KLASKAĆ W DŁONIE ALBO ZABRAĆ ZE SOBĄ DZWONEK ODSTRASZAJĄCY NIEDŹWIEDZIE.

ALE JEŚLI...

NIEDŹWIEDŹ CIĘ ZAUWAŻYŁ...

TY ZAUWAŻYŁEŚ NIEDŹWIEDZIA...

...I NIE ZIGNOROWAŁ...

...I ZIGNOROWAŁ:

2
WYCOFAJ SIĘ POWOLI W TYM SAMYM KIERUNKU, Z KTÓREGO PRZYSZEDŁEŚ TAK, ABY UNIKAĆ NIECHCIANEGO SPOTKANIA.

SUROWO ZABRONIONE JEST NIEPOKOJENIE, PODCHODZENIE, DOKARMIANIE, ROBIENIE SOBIE ZDJĘĆ Z NIEDŹWIEDZIEM.

NIE ODWRACAJ SIĘ PLECAMI DO NIEDŹWIEDZIA, ALE NIE NAWIĄZUJ TEŻ KONTAKTU WZROKOWEGO.

! NIE UCIEKAJ OD NIEDŹWIEDZIA. NAJSZYBSZY CZŁOWIEK NA ŚWIECIE JEST W STANIE NA PŁASKIEJ NAWIERZCHNI OSIĄGNAĆ PRĘDKOŚĆ 44.72 KM/H. PODCZAS GDY PRĘDKOŚĆ PRZECIĘTNEGO NIEDŹWIEDZIA TO 50 KM/H, NAWET W LESIE I NA DŁUGICH ODSTĘPACH. CO WIĘCEJ, NIEDŹWIEDZIE SĄ O WIELE LEPŠE W NADRZEWNEJ WSPINACZCE, DLATEGO NAWET NIE PRÓBUJ RZUCAĆ IM TEGO WYZWANIA.

NIE WYDAWAJ Z SIEBIE DŹWIĘKÓW JEŚLI NIEDŹWIEDZ CIĘ NIE ZAUWAŻYŁ. TO JEST MOMENT, W KTÓRYM MOŻESZ SIĘ ODALACI!

... I RUSZA W TWOJĄ STRONĘ ...

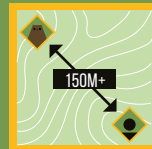
! ZACHOWAJ SPOKÓJ. TO PRAWDOPODOBNIWIE BŁĘFA! NIE PRAWIDŁOWY ATAK – NIEDŹWIEDZIE CZĘSTO PRÓBUJĄ W TEN SPOSOB CIĘ PRZESTRASZYĆ.

! NIE PANIKUJ. TO NIE JEST OZNAKA AGRESJI. TO SPOSOB, W JAKI NIEDŹWIEDZIE ZBIERAJĄ INFORMACJE NA TEMAT SWOJEGO OTOCZENIA.

... STAJE NA TYLNYCH ŁAPACH ...

... POSTARAJ SIĘ UTRZYMAĆ SPOKÓJ. UNIEŚ RĘCE I MÓW DO NIEDŹWIEDZIA, ŻEBY MÓĞŁ ZIDENTYFIKOWAĆ CIĘ JAKO CZŁOWIEKA ...

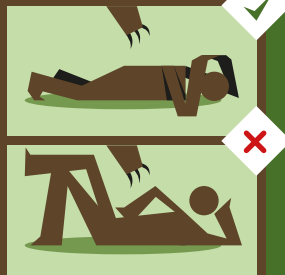

JEŚLI NIEDŹWIEDŹ NIE MOŻE CIĘ JUŻ ZAUWAŻYĆ I JESTEŚ W ODLEGŁOŚCI OK. 150-200 METRÓW OD NIEGO, MOŻESZ KONTYNUOWAĆ WĘDRÓWKĘ ZGODNIE ZE WSKAZÓWKAMI W KROKU 1.

ZNAJĄC LOKALIZACJĘ NIEDŹWIEDZIA, WARTO ROZWAŻYĆ WPROWADZENIE ZMIAN W PLANIE SWOJEJ WĘDRÓWKI.

JEŚLI NIEDŹWIEDŹ CIĘ ZAATAKUJE, POŁÓŻ SIĘ PŁASKO NA BRZUCHU, ZŁÓŻ RĘCE NA KARKU I NIE POZWÓL NIEDŹWIEDZIOWI PRZEWROCIC CIĘ NA DRUGĄ STRONĘ.

JEŚLI NIEDŹWIEDŹ STRACIŁ TOBĄ ZINTERESOWANIE, PODĄŻAJ ZA WSKAZÓWKAMI W KROKU 2. PODCZAS WYCOFYWANIA, ZDEJMIJ CZAPKĘ, SZALIK, RĘKAWICZKI I RZUĆ JE NA ZIEMIĘ. WÓWCZAS ZWIERZĘ ZOSTANIE ZACIEKAWIONE, A PODCZAS GDY ROZPOCZNIE OBWAČHIWANIE TWOJEJ ODZIEŻY, TY KONTYNUUJ WYCOFYWANIE. PÓŹNIEJ, MOŻESZ WRÓCIĆ PO POZOSTAWIONE RZECZY. NIE PRZEJMUJ SIĘ, I TAK NIE BĘDĄ PASOWAĆ NA NIEDŹWIEDZIA

UNIKAJ WSZELKICH KONTAKTÓW Z NIEDŹWIEDZIAMI. W POLSCE NIEDŹWIEDZIA BRUNATNEGO MOŻESZ SPOTKAĆ JEDYNIEM W POLSKIEJ CZĘŚCI KARPAT: W BESKIDZIE ŻYWIECKIM, MASYWIE BABIEJ GÓRY, TATRACH, BESKIDZIE SĄDECKIM, BESKIDZIE NISKIM ORAZ W BIESZCZADACH.

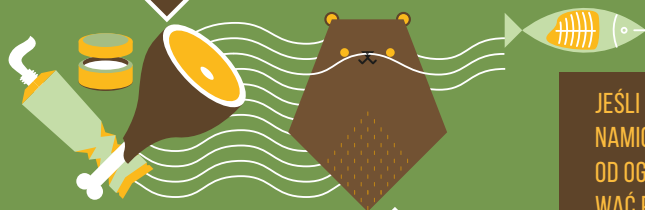
OTO KILKA PORAD, KTÓRYCH MUSISZ PRZESTRZEGAĆ PODCZAS KEMPINGU

150-200 M

150-200 M

NIE PRZECHOWUJ JEDZENIA, KOSMETYKÓW, PASTY DO ZĘBÓW W SWOIM NAMIocie, ALE W ODLEGŁOŚCI OK. 150-200 METRÓW OD OBOZOWISKA. JEŚLI TO MOŻLIWE – POWIEŚ JE NA DRZEWIE.

ZBIERAJ RESZTKI JEDZENIA, OPAKOWANIA, PUSZKI I PRZECHOWUJ JE Z DAŁA OD KEMPINGU. JEŚLI TO MOŻLIWE – ZAPAKUJ JE DO PLASTIKOWEJ TORBY I UMIEŚĆ NA GAŁĘZI DRZEWA.

JEŚLI ROZBIŁEŚ SWÓJ OBOZ „NA DZIKO”, ROZŁÓŻ NAMIOT W ODLEGŁOŚCI OK. 150-200 METRÓW OD OGNISKA, JEŚLI MASZ ZAMIAR PRZYGOTOWAĆ PRZY JEGO POMOCY POSIŁKI.

UNIKAJ JEDZENIA, OD KTÓREGO UNOSI SIĘ SILNY ZAPACH – KONSERW RYBNYCH, MLEKA SKONDENSOWANEGO, SŁODKICH OWOCÓW.

JEŚLI PODRÓŻUJESZ AUTEM LUB PRZYCZEPĄ KEMPINGOWĄ, ZAWSZE POZOSTAWAJ W BŁISKEJ ODLEGŁOŚCI OD SWOJEGO POJAZDU, A KLUCZYKI MIEJ ZAWSZE PRZY SOBIE.

UNIKAJ BIWAKOWANIA „NA DZIKO”. ROZBIJ SWOJE OBOZOWISKO W ODGRODZONEJ PRZESTRZENI.

BRUDNE NACZYNNIA MYJ OD RAZU PO ZAKOŃCZONYM POSIŁKU, Z DAŁEKĄ OD SWOJEGO POLA NAMIOTOWEGO.

SĄSIEDZI NIEDŹWIEDZI

SPRAWDŹCIE JAK ŻYĆ W ZGODZIE

NIEDŹWIEDZIE TO DUŻE DRAPIEŹNIKI O NIEZWYKŁEJ ZDOLNOŚCI DO ADAPTACJI. MOGĄ W ŁATWY SPOŚÓB DOŚCIĄ SIĘ DO ŻYWNOŚCI (NP. Z WYSYPISK, KOSZY NA ŚMIECI I KOMPOSTOWNIKÓW), CO PROWADZI DO ICH POJAWIANIA SIĘ W POBLIŻU WIOSEK I MIAST. JEŚLI JEDNAK WEŹMIEMYSZ POD UWAGĘ PONIŻSZE WYTYCZNE, MOŻESZ UNIKNĄĆ NIECHCIANEGO SPOTKANIA Z NIEDŹWIEDZIEM.

PIERWSZYM KROKIEM DO BEZPIECZNEJ KOLEGZYSTENCJI LUDZI I NIEDŹWIEDZI JEST UCZYNIENIE WSZELKICH SKŁADOWISK ODPADÓW „NIEDŹWIEDZIOODPORNYMI”. DZIĘKI TEMU ZWIERZĘTA NIE PRZYZYWCZAJĄ SIĘ DO „ŁATWEGO” JEDZENIA, A CO ZA TYM IDZIE OBSZARY ZAMIESZKAŁE PRZEZ LUDZI NIE BĘDĄ DLA NICH ATRAKCYJNE.

ZBIERAJ OWOCE Z DRZEW I KRZEWÓW. LEŻĄCE NA ZIEMI, FERMENTUJĄCE OWOCE WYDZIELAJĄ ATRAKCYJNY DLA ZWIERZĄT ZAPACH.

NIE ZOSTAWIAJ JEDZENIA DLA SWOJEGO PUPILA NA ZEWNĄTRZ. PSIA I KOCIA MISKA POWINNA BYĆ NIEDOSTĘPNA DLA INNYCH ZWIERZĄT.

NIE UMIESZCZAJ W KOMPOSTOWNIKU MIĘSA, RYB, CZY OWOCÓW O SILNYCH ZAPACHACH. WOŃ KOMPOSTOWNIKA ZMOŻESZ ZMNIJSZYĆ UMIESZCZAJĄC W NIM CYTRYNĘ.

PO SKOŃCZONYM GRILLOWANIU CZY GOTOWANIU NA ZEWNĄTRZ DOKŁADNIE UMYJ WSZYSTKIE NACZYNNIA I PRZYBORY, A NASTĘPNIE PRZECHOWUJ JE W ZAMKNIĘCIU.

WORKI Z ODPADAMI UMIESZCZAJ W ZEWNĘTRZNYM POJEMNIKU TYLKO W DNIU ODBIERANIA ŚMIECI.

NIGDY NIE POZOSTAWIAJ ŚMIECI NA ZEWNĄTRZ. ODPADY UMIESZCZAJ W ZAMYKANYM POJEMNIKU.

JEŚLI ZOBACZYSZ NIEDŹWIEDZIA, NIE DOKARMIJ GO I W ŻADNYM WYPADKU DO NIEGO NIE PODCHODŹ.

JEŚLI ZOBACZYSZ NIEDŹWIEDZIA PODCZAS PODRÓŻY SAMOCHODEM, NIE PODĄŻAJ ZA NIM I POD ŻADNYM POZOREM NIE OPUSZCZAJ POJAZDU.